

ORDINUL
mun. Chișinău

„04” iulie 2019

Nr. 281

**Cu privire la aprobarea
Programului Național de
Control al Salmonelui**

Întru executarea art.29, alin. (4) din Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară, cu privire la aprobarea programelor naționale de eradicare a unor boli ce evoluează pe teritoriul Republicii Moldova, cap. IV din Hotărârea Guvernului nr.398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelilor în efectivele de animale și Hotărârii Guvernului nr. 264 din 12.04.2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici,

ORDON:

1. Se aprobă Programul Național de Control al Salmonelui la găinile ouătoare (*Gallus gallus*) pentru perioada 2019-2021, conform anexei nr.1.
2. Se aprobă Programul Național de Control al Salmonelui la puii de carne (*Gallus gallus*) pentru perioada 2019-2021, conform anexei nr.2.
3. Subdiviziunile teritoriale pentru Siguranța Alimentelor vor elabora planuri anuale detaliate privind prelevarea probelor de la exploatațiile comerciale de găini ouătoare și pui de carne (*Gallus gallus*) și vor transmite probele la laborator pentru realizarea și finalizarea în termenii stabiliți a acțiunilor cuprinse în Programul Național de Control al Salmonelui la găinile ouătoare și la puii de carne, pentru perioada 2019-2021.
4. În cazul confirmării Salmonelozei în exploatațiile comerciale de găini ouătoare și pui de carne, va fi notificată Direcția sanitar-veterinară, siguranța și calitatea produselor alimentare de origine animală, în scopul aplicării măsurilor prevăzute de legislația în vigoare.
5. Se pune în sarcina Șefilor subdiviziunilor teritoriale raionale/municipale pentru siguranța alimentelor, executarea prezentului ordin.
6. Controlul asupra executării prezentului ordin îl exercită personal.

Director general adjunct

E. Malai

Ela MALAI

**Anexă nr. 1
la Ordinul nr. 281
din 04.07.2019**

**Programul Național de Control al Salmonellei la efectivele de găini ouătoare
(Gallus gallus)**

1. Descrierea situației epidemiologice a bolii.

Salmonella spp. a fost recunoscută ca un important factor patogen zoonotic timp de mai mulți ani.

Salmonellele sunt bacterii intestinale care pot fi transmise de către toate animalele, inclusiv de oameni. Există aproximativ 2500 de serotipuri diferite de Salmonella. În prezent, numai aproximativ 200 de serotipuri de Salmonella sunt asociate cu infecții provocate de alimente la om. Astfel, Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium sunt cauza majorității cazurilor de Salmoneloză și au fost cei mai comuni factori patogeni implicați în focarele generale de toxi-infecții alimentare.

Unele serotipuri de Salmonella pot provoca îmbolnăviri clinice grave la păsările de curte (S. Gallinarum, Pullorum, Arizonae, dar cele mai multe specii de Salmonella nu produc, în mod normal, îmbolnăviri clinice la păsările de curte.)

Salmonella poate fi transmisă atât pe cale verticală, cât și orizontală prin contaminarea din mediul înconjurător a păsărilor. Transmiterea pe verticală la efectivele de reproducere și la efectivele comerciale a fost observată pentru două dintre cele mai semnificative serotipuri, Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium. O reducere semnificativă a acestor două serotipuri a fost obținută de către unele țări prin respectarea biosecurității, supravegherea eficientă și aplicarea vaccinării.

Transmiterea pe orizontală, adică introducerea infecției prin furajele contaminate, contaminarea hănelor de păsări, mișcările personalului și echipamentul contaminat, reprezintă calea cheie pentru infecție.

Programele de control obligatorii pentru salmoneloză, puse în aplicare treptat începând cu anul 2013 în Republica Moldova, au dus la o îmbunătățire radicală a situației în cazul păsărilor domestice. Numărul de cazuri de infectare umană raportate în Republica Moldova de asemenea a scăzut. Tendința descrescătoare observată în Republica Moldova pentru infectarea umană, între 2013 și 2017, a fost semnificativă statistic. Reducerea prevalenței serotipurilor de salmonelă relevante pentru sănătatea publică s-a realizat prin aplicarea eficace și coordonată a programului național de control al salmonellei (programele de monitorizare de rutină, atât de către fermieri, cât și de către autoritățile competente) la populațiile de păsări domestice, cu vizarea serotipurilor cel mai adesea responsabile pentru infecțiile umane.

Eforturile Moldovei de a controla Salmonella au avut succes în atingerea obiectivului lor; reducerea salmonelozii umane. Aceste eforturi ilustrează faptul că, printr-un program concentrat și integrat, salmonella poate fi redusă.

[Введите текст]

Programul National de Control pentru Salmonella la efectivele de găini ouătoare se va desfășura în toate exploatațiile de găini ouătoare care constau din cel puțin 1000 de pasări Gallus gallus care produc ouă pentru consum uman. Exploatațiile de găini ouătoare care au între 350 și 1000 de păsări nu vor fi supuse testării oficiale, ci vor efectua teste la inițiativa operatorilor (control propriu – autocontrol).

Rezultatele serotipizării Salmonellei în secția Bacteriologie pe teritoriul Republicii Moldova la găinile ouătoare (Gallus gallus) în perioada anilor 2012-2018

<i>Anul 2012</i>		
<i>Republica Moldova</i>		
<i>Găini ouătoare</i>		
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2013</i>		
<i>Republica Moldova</i>		
<i>Găini ouătoare</i>		
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2014</i>		
<i>Republica Moldova</i>		
<i>Găini ouătoare</i>		
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	6	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	6	-

[Введите текст]

Total 2:	-	-
----------	---	---

<i>Anul 2015</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Găini ouătoare</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2016</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Găini ouătoare</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	1	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	1	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2017</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Găini ouătoare</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	1	5
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	1	1
Total 1:	2	6
Total 2:	-	-

<i>Anul 2018</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Găini ouătoare</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	1

[Введите текст]

Salmonella typhimurium	-	1
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	2
Total 2:	-	-

Programul Național de Control al Salmonellei a fost elaborat în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelilor în efectivele de animale. Programul Național de Control al Salmonellei pentru efectivele de găini ouătoare intră în vigoare din **1 ianuarie 2019**.

2. Analiza cheltuielilor estimate și estimarea beneficiilor anticipate ale programului.

2.1. Costurile programului.

Costurile financiare detaliate privind programul Național de Control al Salmonellei la efectivele de găini ouătoare sunt stabilite la pct. 7 și 8 al programului național.

Beneficiile programului.

Obiectivul general al Programului Național de Control al Salmonellei este de a controla apariția Salmonellei în sectorul pasărilor de curte la un nivel foarte scăzut și prin aceasta să protejeze oamenii de toxiiinfecții cu salmonella. Se cunoaște că păsările domestice adesea sunt purtătoare de infecții latente cu Salmonella, ceea ce poate provoca un risc serios cu privire la sănătatea umană.

Beneficiile anticipate ale acestui program sunt minimizarea problemelor privind sănătatea umană, reducerea suferinței, mortalității și a costurilor serviciilor de sănătate.

3. Obiectivele programului.

Program Național de Control al Salmonellei la efectivele de găini ouătoare intră în vigoare din **1 ianuarie 2019**.

Obiectivul de reducere a salmonelilor relevante în efectivele de găini ouătoare din specia Gallus gallus, care rămân pozitive, este atingerea unei valori de:

1) 1% anual minim de reducere a efectivelor pozitive de găini ouătoare adulte egal cu cel puțin:

a) 10 %, în cazul în care prevalența este mai mică de 10 % în anul precedent;

b) 20 %, în cazul în care prevalența se situează între 10% și 19 % în anul precedent;

c) 30 %, în cazul în care prevalența se situează între 20% și 39 % în anul precedent;

d) 40 %, în cazul în care prevalența este egală sau mai mare de 40 % în anul precedent;

2) cel mult 2 % al procentului maximal, iar la un număr mai mic de 50 de efective de găini ouătoare adulte numai un singur efectiv de animale adulte.

Îndeplinirea obiectivului se evaluează în baza rezultatelor din ultimii 3 ani consecutivi, obținute conform programului testelor care vizează verificarea atingerii obiectivului stabilit în prezentul Program.

4. Autoritatea veterinară competentă, abilitată pentru supravegherea și punerea în aplicare a programului.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) este responsabilă pentru elaborarea Programului Național de Control elaborat în baza Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelelor în efectivele de animale.

Structurile din cadrul ANSA responsabile pentru implementarea Programului Național de Control al Salmonelei la găini ouătoare sunt:

- Subdiviziunile aparatului central al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor sunt responsabile pentru implementarea prevederilor Legii nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;

- **Direcția Sănătatea și Bunăstarea Animalelor** responsabilă de implementarea la nivel național a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelelor în efectivele de animale și supravegherea furajelor la nivel central ;

- **Direcția sanitar-veterinară, siguranța și calitatea produselor alimentare de origine animală** este responsabilă de protecția sănătății publice și respectării cerințelor la ambalarea și realizarea ouălor pentru consum uman;

- **CRDV (Centru Republican de Diagnostic Veterinar)** este laboratorul național de referință privind sănătatea animalelor și în cadrul căruia este inclus Laboratorul Național de Referință (LNR) pentru Salmonela la animalele vii;

- **Subdiviziunile teritoriale pentru Siguranța Alimentelor (STSA)** în număr de 23 sunt responsabile la nivel teritorial de îndeplinirea PNC.

4.1. Responsabilitățile și sarcinile ANSA.

- elaborează planul de control al bolii;
- evaluează, coordonează și implementează Programul Național de Control, propune și actualizează acest program dacă este necesar;
- adaptează plan de măsuri pe baza situației bolilor în Republica Moldova;
- instruieste specialiștii din STSA și operatorii din sectorul creșterii găinilor ouătoare.

4.2. Responsabilitățile și sarcinile STSA.

- coordonează PNC la nivel teritorial;
- prelevează probe din cadrul controlului oficial;
- efectuează controalele în unitățile de găini ouătoare;
- instruieste specialiștii din exploatațiile de găini ouătoare.

4.3. Responsabilitățile și sarcinile CRDV.

- colaborează cu laboratorul internațional de referință în domeniul competenței acestora;
- coordonează corespunzător activitățile laboratoarelor responsabile pentru analiza probelor în special, în conformitate cu Hotărâre Guvernului nr. 264 din 12.04.2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici;
- acordă asistență științifică și tehnică pentru Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor din domeniul lor de competență;
- caracterizează izolatele de agenți patogeni, tipizarea genetică a acestor agenți;
- păstrează în condiții de maximă securitate, a izolatelor;
- furnizează Laboratoarelor Naționale de Referință din alte state, cu acordul ANSA a tuturor informațiilor necesare;
- instruește specialiștii din STSA și din laboratoarele private.
- participă la elaborarea programului de monitorizare și control pentru Salmonella și a rezistenței anti-microbiene conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 și la analiza și testarea Salmonellei;
- informează, (când este cazul) laboratorului internațional de referință cu privire la aspectele referitoare la tulpinile de vaccin împotriva Salmonellei și a altor metode specifice de control;
- monitorizează evoluția epidemiologică a salmonelozelor în Republica Moldova.

5. Descrierea și delimitarea zonelor geografice și administrative în care programul urmează să fie aplicat.

Programul National de Control pentru Salmonella la efectivele de găini ouătoare se va desfășura în toate exploatațiile efectivelor de găini ouătoare care constau din cel puțin 1000 de păsări Gallus gallus care produc ouă pentru consum uman.

Exploatațiile de găini ouătoare care au între 350 și 1000 de păsări nu vor fi supuse testării oficiale, ci vor efectua teste la inițiativa operatorilor (control propriu – autocontrol).

În Republica Moldova sunt 23 de Subdiviziuni teritoriale pentru Siguranța Alimentelor, în raza de acțiune a cărora sunt amplasate exploatațiile de găini ouătoare.

Numărul de exploatații și efective în sectorul de găini ouătoare

	Raionul	Tipul de efective	Numărul total de efective	Numărul total de păsări	Numărul total de exploatații
1	Anenii Noi	Găini ouătoare	6	165 000	1
2	Basarabeasca	Găini ouătoare			0
3	Briceni	Găini ouătoare	2	72 000	1
4	Cahul	Găini ouătoare			0
5	Cantemir	Găini ouătoare			0
6	Călărași	Găini ouătoare			0

[Введите текст]

7	Căușeni	Găini ouătoare			0
8	Cimișlia	Găini ouătoare	4	180 000	1
9	Criuleni	Găini ouătoare			0
10	Dondușeni	Găini ouătoare	8	402 000	2
11	Drochia	Găini ouătoare			0
12	Dubăsari	Găini ouătoare			0
13	Edineț	Găini ouătoare	3	139 000	2
14	Fălești	Găini ouătoare	4	128 000	1
15	Florești	Găini ouătoare			0
16	Glodeni	Găini ouătoare			0
17	Hâncești	Găini ouătoare			0
18	Ialoveni	Găini ouătoare	2	40 000	2
19	Leova	Găini ouătoare			0
20	Nisporeni	Găini ouătoare			0
21	Ocnița	Găini ouătoare			0
22	Orhei	Găini ouătoare			0
23	Rezina	Găini ouătoare			0
24	Râșcani	Găini ouătoare	3	138 840	1
25	Sângerei	Găini ouătoare			0
26	Soroca	Găini ouătoare			0
27	Strășeni	Găini ouătoare			0
28	Șoldănești	Găini ouătoare			0
29	Stefan Vodă	Găini ouătoare			0
30	Taraclia	Găini ouătoare	4	140 000	1
31	Telenești	Găini ouătoare			0
32	Ungheni	Găini ouătoare	4	180 000	1
33	Comrat	Găini ouătoare	1	60 000	1
34	C-Lunga	Găini ouătoare			0
35	Vulcănești	Găini ouătoare	6	200 000	1
36	mun.Chișinău	Găini ouătoare	3	180 000	1
37	mun.Bălți	Găini ouătoare			0
Total			50	2024840	16

În total sunt autorizate de către DRSA pe teritoriul Republicii Moldova **16** exploatații de găini ouătoare cu capacitate de **50** de efective.

	Denumirea întreprinderii	Codul exploatației	Nr. de efective	Efectivul de păsări
1	SRL "Raipalai Avicola"	3 MD BR 004	2	72 000
2	SRL „Rediagro”	3 MD DN 006	4	180 000
3	SRL „Rom-Cris”	3 MD DN 005	4	222 000
4	SRL „DANT-Agro,,	3 MD UN 015	4	180 000
5	SRL ”Acustic tehnologie”	3 MD AN 026	6	165 000
6	SRL „Intervetcom”	3 MD CM 001	4	180 000
7	SA "Ev-Cușlarî"	3 MD CO 019	1	60 000
8	SRL ”ADALVA”	3 MD IL 017	1	20 000
9	SRL ”Comimpex- Invest”	3 MD IL 028	1	20 000
10	SA,,Avicola-Nord,,	3 MD FL 008	4	128 000

11	SRL” Aviton Agro”	3 MD TR 016	4	140 000
12	SRL. „Speranța”	3 MD VL 012	6	200 000
13	SRL „ Pasărea Argintie,,	3 MD C 002	3	180 000
14	SA “Avicola”	3 MD RS 003	3	138 840
15	SRL ”PB Nord”	3 MD ED 013	2	104 000
16	SRL Solar Nord	3 MD ED 014	1	35 000
Total			50	2 024 840

1. Măsurile implementate în baza programului.

1.1. Măsurile și termenii legali cu privire la înregistrarea exploatațiilor.

Toate exploatațiile, comerciale de păsări domestice din Republica Moldova sunt autorizate sanitar-veterinar de către subdiviziunea teritorială pentru siguranța alimentelor în conformitate cu prevederile art. 18 din Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

Cadrul legal privind efectuarea activității comerciale cu păsări și produse derivate din păsări este descrisă în Hotărârea Guvernului nr. 357 din 01.06.2012 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind comercializarea și importul păsărilor domestice și ouălor pentru incubare.

Cu scopul de a fi autorizate sanitar-veterinar, exploatațiile de păsări domestice vor respecta, în conformitate cu legislația în vigoare, următoarele condiții:

- facilități și operare corespunzătoare;
- aplicarea „Programului acțiunilor strategice de supraveghere, prevenire și control al bolilor la animale, al celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului” aprobat prin Ordinul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- cel puțin o vizită de control pe an de către medicul veterinar oficial;
- controale suplimentare privind verificarea respectării măsurilor de igienă și operaționale ale acestora.
- respectarea cerințelor minimale de Biosecuritate.

Fiecare exploatație de găini ouătoare primește un cod unic al exploatației.

1.2. Măsurile și legislația aplicată în ceea ce privește identificarea animalelor: Nu este cazul.

1.3. Măsurile și legislația aplicabilă în ceea ce privește notificarea bolii.

Ordin MAIA Nr. 34 din 27.02.2006 cu privire la aprobarea Normei sanitare veterinare privind anunțarea, declararea și notificarea unor boli transmisibile ale animalelor.

Ordinul ANSA nr.51 din 04.03.2015 cu privire la aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind notificarea internă și declararea oficială a unor boli transmisibile ale animalelor.

1.4. Măsurile de Biosecuritate.

Biosecuritatea reprezintă totalitatea normelor, tehnicilor și măsurilor organizatorice de prevenire și de combatere a bolilor sau organismelor ce cauzează boli în cadrul fermelor de păsări domestice. Succesul în controlul bolilor

[Введите текст]

infecțioase îl reprezintă întreruperea ciclului de infecție și de transmitere, ceea ce este rezultatul combinat al măsurilor de biosecuritate, al vaccinărilor și al programelor de dezinfecție ce se aplică în unitățile de creștere a păsărilor.

Măsuri de Biosecuritate în exploatații:

- Statusul de sănătate al păsărilor domestice;
- Împrejmuirea exploatației
- Amenajarea fermei
- Bariera de dezinfecție
- Controlul circulației oamenilor
- Igiena transportului
- Igiena furajelor
- Igiena apei
- Managementul rozătoarelor și a faunei sălbatice
- Curățarea și dezinfectarea clădirilor
- Managementul personalului
- Gestionarea gunoiului de grajd
- Înregistrarea tuturor evenimentelor și operațiunilor

Măsurile și legislația aplicabilă în ceea ce privește măsurile în cazul unui rezultat pozitiv.

Atunci când un efectiv de găini ouătoare din specia *Gallus gallus* este suspectat de infecție cu *Salmonella Enteritidis* sau *Salmonella Typhimurium*, el va fi investigat. Efectivul este suspectat de infecție atunci când *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* este izolată din proba de fecale, încălțăminte de unică folosință, țesut sau organe de la păsările din efectiv, sau dintr-o probă de praf din mediul înconjurător. Aceasta se aplică efectivelor de găini ouătoare de la o zi până la finalizarea producției.

STSA va confirma rezultatul probelor prelevând probe repetat de la efectiv, așa cum se menționează în Hotărârea Guvernului nr. 398 din 11.06.2012, plus o probă de praf de cel puțin 100 g (sau probe sau încălțăminte de unică folosință dacă nu există praf). Pentru realizarea obiectivului stabilit, dacă se izolează *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* dintr-o astfel de probă, efectivul este clasat ca fiind pozitiv.

Prelevarea oficială va fi efectuată în baza controlului STSA în toate efectivele înlocuite în care efectivul anterior într-o hală/clădire a fost detectat pozitiv pentru *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium*.

Probele oficiale vor fi de asemenea prelevate în baza controlului STSA atunci când există o legătură epidemiologică cu un caz de boală la om într-un focar de toxiinfecție alimentară.

Probele oficiale vor fi de asemenea prelevate în baza controlului STSA în toate celelalte efective de la o exploatație când se suspectează prezența *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* într-un efectiv la aceeași exploatație.

Operatorii vor fi invitați să-și contacteze medicul veterinar pentru consiliere cu privire la modalitatea de reducere a *Salmonellei*. Consilierea va include

[Введите текст]

recomandări privind managementul, curățarea și dezinfectarea, combaterea dăunătorilor, biosecuritate, monitorizare, și posibila utilizare a vaccinurilor.

Când un efectiv de găini ouătoare din specia *Gallus gallus* este suspectat de infecție cu *Salmonella Enteritidis* sau *Salmonella Typhimurium*, efectivul este plasat sub control oficial de către STSA. Dacă efectivul este în faza de ouat, nici un ou din efectiv nu va putea fi comercializat ulterior pentru consum uman dacă acestea nu au fost tratate termic pentru a elimina *Salmonella*.

Dacă nu se izolează *Salmonella Enteritidis* sau *Salmonella Typhimurium* din probele oficiale repetate măsurile oficiale de control sunt retrase.

Dacă se izolează *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* din probele oficiale de materii fecale/probele de pe încălțăminte de unică folosință, nici un ou nu poate fi comercializat direct pentru consum uman. Această restricție va rămâne în vigoare pe durata producției efectivului respectiv. Dacă se izolează *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* din probele oficiale de materii fecale sau de pe încălțăminte de unică folosință în orice alt efectiv din exploatație, ouăle din efectiv nu pot fi comercializate direct pentru consum uman, și această restricție va rămâne în vigoare atâta timp cât efectivul rămâne în producție.

Dacă se izolează *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* doar dintr-o probă de praf, efectivul va rămâne sub control oficial. Ouăle vor fi trimise în continuare direct pentru consum uman. Probele oficiale de pe încălțăminte de unică folosință (sau materii fecale echivalente) și probele de praf vor fi prelevate la intervale de 2 săptămâni pentru analiză. Ouăle vor fi trimise în continuare pentru consum uman dacă nu se izolează *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* din probele de materii fecale sau încălțăminte de unică folosință.

Se va trimite o notificare solicitând proprietarului să curețe și să dezinfecteze exploatațiile în care a fost ținut efectivul infectat. Deținătorul sau persoana responsabilă de efectiv trebuie să curețe și să dezinfecteze clădirea în care păsările infectate au fost întreținute, și să furnizeze dovezi la STSA cu privire la conformitatea curățirii și dezinfectării prin prelevarea probelor corespunzătoare și testarea lor pentru prezența *Salmonellei*.

Repopularea nu poate avea loc, decât după ce s-a efectuat curățarea și dezinfectarea halelor/încăperilor, iar probele prelevate sunt negative pentru *S. Enteritidis* și *S. Typhimurium*.

Atunci când *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* sunt izolate dintr-o probă prelevată de la un efectiv înainte de a ajunge la faza de ouat, efectivul va fi plasat sub control oficial. O probă oficială a efectivului de creștere suspectat de infecție cu *Salmonella* va fi prelevată pentru a confirma infectarea.

La prelevarea probelor oficiale și a celor de autocontrol se va completa cererea de analiză din **Anexa nr. 2 și Formularul nr. 6 la Anexa 2 la Regulamentul privind metodologia de prelevare, ambalare, identificare și transportare a probelor destinate examenelor de laborator din domeniul sănătății și bunăstării animalelor**. Dacă, se izolează *Salmonella Enteritidis* sau *S. Typhimurium* din probele oficiale, efectivul nu poate fi utilizat pentru a produce

[Введите текст]

ouă direct pentru consum uman, dacă ouăle nu sunt tratate pentru a elimina Salmonella.

Dacă operatorul/deținătorul efectivului de găini ouătoare contestă rezultatele testului oficial, el/ea poate stabili obținerea de probe prelevate fie din cecumurile și oviductele de la 300 păsări din efectivul selectat sub supravegherea Autorității Competente, sau de la 4000 ouă și le poate examina pe cheltuiala lui/ei la laboratorul național de referință pentru prezența *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium*. Examinarea ouălor trebuie să includă atât coaja cât și conținutul. Dacă prezența *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* nu se confirmă în aceste probe, controalele oficiale asupra efectivului vor fi înlăturate și ouăle pot fi comercializate pentru consum uman direct. Operatorului efectivului i se va solicita să respecte condițiile prelevării probelor de la efectiv în continuare așa cum se menționează în Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr.398 din 11.06.2012. Dacă una sau mai multe probe prelevate de la păsări este pozitivă pentru *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium*, efectivul va rămâne sub control oficial și ouăle pot fi comercializate pentru consum uman doar după tratare pentru eliminarea Salmonellei.

Tratamentul anti-microbian nu poate fi utilizat pentru combaterea Salmonellei în cadrul programului național de control exceptând limitele stabilite de Hotărârea Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 privind utilizarea metodelor specifice de control în cadrul programelor naționale pentru controlul Salmonellei. Vaccinurile utilizate în sprijinul combaterii Salmonellei pot fi utilizate în cadrul limitelor stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 398 din 11.06.2012.

Operatorilor li se va solicita să indice la data prelevării dacă efectivul este tratat, sau a primit tratament în ultimele 2 săptămâni, cu agenți anti-microbieni din motive de sănătate sau bunăstare animală. Dacă, efectivul este tratat cu agenți anti-microbieni, sau a fost tratat cu agenți anti-microbieni în ultimele 2 săptămâni din motive de sănătate sau bunăstare animală, probele vor fi prelevate din nou nu mai devreme de finalul perioadei de așteptare pentru agentul anti-microbian utilizat în tratament.

În caz de suspiciune sau confirmare a Salmonellei *Enteritidis* sau Salmonellei *Typhimurium*, LNR va notifica imediat ANSA și STSA.

1.5. Măsurile și legislație aplicabilă în ceea ce privește controlul (testarea, vaccinarea) bolii.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 în Republica Moldova este interzisă utilizarea agenților anti-microbieni pentru controlul Salmonellei.

PNC definește un efectiv ca fiind un singur grup sau grupuri multiple de găini care împart aceeași unitate de producție (utilizarea aceluiași spațiu aerian sau zone libere). Atunci când sistemele de adăpostire nu sunt tipice, situația poate fi evaluată pe bază de caz. Grupurile multiple de găini care au contact 'cioc la cioc' (în interiorul sau exteriorul cotețului) pot fi tratate ca un singur efectiv.

Toate efectivele de găini ouătoare vor fi incluse în Programul Național de Control.

[Введите текст]

Operatorilor li se va solicita să implementeze programul de prelevare de la efectivele de găini ouătoare la fiecare 15 săptămâni începând cu păsările care au vârsta cuprinsă între 22 – 26 săptămâni (prelevarea de auto control).

O probă oficială o dată în an va fi prelevată de către medic oficial din STSA în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 de la un efectiv de găini ouătoare din fiecare exploatație cu mai mult de 1000 păsări în timpul perioadei de producție a ouălor pentru consum uman.

Probele oficiale vor include o probă de praf (sau atunci când nu este posibil o probă adițională de materii fecale) în conformitate cu Capitolul II, Secțiunea 2, Anexei nr. 2 al Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012.

Utilizarea agenților anti-microbieni va fi verificată atunci când se prelevează proba oficială. Dacă efectivul este sub medicație anti-microbiană din motive de sănătate sau bunăstare animală, proba va fi prelevată din nou după perioada de așteptare a medicamentului, specificată în Certificatul de Înregistrare a medicamentului. Deținătorii de efective trebuie să păstreze registre ale agenților anti-microbieni utilizați și să pună la dispoziția STSA aceste registre.

Registrele probelor prelevate de operator vor fi puse la dispoziția STSA și vor furniza detalii referitoare la identitatea efectivului prelevat, data prelevării, sacrificării, tipul prelevării, laboratorul care efectuează examinarea, și rezultatul.

Se va înregistra numărul de efective de la exploatație precum și numărul de păsări prezente.

Atunci când se prelevează o probă oficială, aceasta poate înlocui proba solicitată pentru prelevarea de către operator.

Transportul și pregătirea probelor prelevate:

Eșantioanele sunt trimise prin curier expres sau prin curier la CRDV, în termen de 24 de ore de la prelevare.

Dacă nu sunt trimise în 24 de ore, acestea trebuie refrigerate.

Probele pot fi transportate la o temperatură ambientă, cu condiția ca temperatura să nu fie excesivă (peste 25 °C) și să nu fie expuse la lumina solară.

La CRDV, eşantioanele trebuie păstrate refrigerate până la analiza lor, efectuată în următoarele 48 de ore de la primirea acestora.

Încălțăminte de protecție de unică folosință:

a) cele două perechi de încălțăminte de protecție de unică folosință (sau tălpi) sunt despachetate cu grijă, astfel încât să nu se desprindă materiile fecale aderente, acestea fiind adunate și puse în 225 ml de soluție tamponată de apă cu peptonă încălzită în prealabil la temperatura mediului ambiant;

b) preparatul se amestecă până când eşantionul este saturat în întregime și se continuă cultura prin utilizarea metodei de depistare.

Alte eşantioane de materii fecale și de praf:

a) eşantioanele de materii fecale sunt adunate și amestecate cu grijă, iar un subeşantion de 25 g se prelevează în vederea culturii;

b) subeşantionul de 25 g este imersat în 225 ml de soluție tamponată de apă cu peptonă încălzită în prealabil la temperatura mediului ambiant;

[Введите текст]

Examinările de laborator pentru Salmoneloză la animale sunt efectuate de LNR pentru Salmoneloză la animale.

Pentru detectarea Salmonela spp. se utilizează metoda pentru salmonelă (SMV ISO 6579 „Microbiologia alimentelor și a hranei pentru animale – Metoda orizontală de detectare a Salmonela spp.: Detectarea Salmonela spp. în fecale de animale și în probele de mediu din etapa de producție primară”), care prevede utilizarea unui mediu semisolid (mediu semisolid Rappaport-Vassiliadis modificat – MSR/V) ca mediu de îmbogățire selectiv unic.

Cel puțin un izolat din fiecare eșantion pozitiv trebuie serotipizat, în conformitate cu clasificarea Kaufmann-White.

Pentru probele prelevate la inițiativa operatorului din industria alimentară, metodele de pregătire a eșantioanelor, de depistare și serotipizare, metodele de analiză pot fi înlocuite cu alte metode alternative relevante, validate în plan internațional și național.

Laboratorul național de referință va asigura depozitarea și garanția integritatea cel puțin a sușelor izolate de Salmonela spp. de la probele prelevate de către autoritatea competentă, pentru o perioadă de minimum doi ani, în vederea unei lizotipii ulterioare sau a unui test de sensibilitate la agenții anti-microbieni, în conformitate cu metodele normale de colectare de culturi.

Utilizarea vaccinurilor

Vaccinurile vii împotriva salmonellei nu se pot utiliza, în cadrul programelor naționale de control, dacă fabricantul nu furnizează o metodă corespunzătoare care să permită diferențierea bacteriologică a tulpinilor de salmonela de tip sălbatic de tulpinile vaccinale.

Vaccinurile vii împotriva salmonellei nu se pot utiliza, în cadrul programelor naționale de control, la găinile ouătoare în perioada de producție, ci numai dacă s-a stabilit că această utilizare este sigură și cu condiția ca vaccinurile să fie autorizate în acest scop.

Programul de vaccinare împotriva Salmonela enteritidis a tuturor găinilor ouătoare în scopul reducerii excreției agentului patogen și contaminării ouălor cel puțin în faza de creștere, este aplicabil atâta timp cât vaccinurile nu demonstrează, prin monitorizare sau prin rezultatele studiului de referință, o prevalență mai mică de 10 la sută.

[Введите текст]

7. Obiective

7.1 Criteriile de evaluare tehnică și financiară preliminară

Țara Republica Moldova

Boala Salmonella zoonotică

Specia Gallus gallus

Anul 2019

Perioada de referință 01.01.2019 – 31.12.2019

Raioane	Denumirea întreprinderii	Codul exploatației	Tipul de efective ^(b)	Numărul total de efective ^(c)	Numărul total de păsări	Tipul testului (b)	Populația țintă (c)	Tipul de probă (d)	Obiectiv (e)	Numărul de teste planificate
Anenii Noi	SRL „Acustic tehnologie”	3 MD AN 026	Găini ouătoare	6	165 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	18
Briceni	SRL ”Raipalai Avicola”	3 MD BR 004	Găini ouătoare	2	72 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	6
Cimișlia	SRL ”Intervetcom”	3 MD CM 001	Găini ouătoare	4	180 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	12
Comrat	SA ”Ev-Cuşlari”	3 MD CO 019	Găini ouătoare	1	60 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	3
Dondușeni	SC ”Rom-Cris” SRL	3 MD DN 005	Găini ouătoare	4	222 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	12
Dondușeni	SRL ”Rediagro”	3 MD DN 006	Găini ouătoare	4	180 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	12
Edineț	SRL ”PB Nord”	3 MD ED 013	Găini ouătoare	2	104 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	6
Edineț	SRL Solar Nord	3 MD ED 014	Găini ouătoare	1	35 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	3
Fălești	SA ”Avicola Nord”	3 MD FL 008	Găini ouătoare	4	128 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	12
Ialoveni	SRL ”Adalva”	3 MD IL 017	Găini ouătoare	1	20 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	3
Ialoveni	SRL „Comimpex-Invest”	3 MD IL 028	Găini ouătoare	1	20 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	3
Rîșcani	SA ”Avicola”	3 MD RS 003	Găini ouătoare	3	138 840	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	9
Ungheni	SRL ”Dant-Agro”	3 MD UN 015	Găini ouătoare	4	180 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	12
Taraclia	SRL ”Aviton Agro”	3 MD TR 016	Găini ouătoare	4	140 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	12
Vulcănești	SRL ”Speranta”	3 MD VL 012	Găini ouătoare	6	200 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	18
Chișinău	SRL ”Pasarea Argintie”	3 MD C 002	Găini ouătoare	3	180 000	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	9
Total				50	2024840	Bacteriologic	Găini ouătoare	Probe de fecale și praf	Supraveghere	150

(b) Descrierea testului

(c) Specificarea speciilor țintă și a categoriilor de animale țintă

(d) Descrierea probelor de fecale

(e) Descrierea obiectivului (calificarea, supravegherea, confirmarea cazurilor suspectate, monitorizarea campaniilor, seroconversiei, controlului privind vaccinurile șterse, testarea vaccinului , controlul vaccinării)

[Введите текст]

Datele referitoare la testarea efectivelor de găini ouătoare

Țara Republica Moldova

Boala Salmonella zoonotică

Specia Gallus gallus

Anul 2019

Perioada de referință 01.01.2019-31.12.2019

Raioane	Denumirea întreprinderii	Codul exploatației	Tipul de efective ^(b)	Numărul total de efective ^(c)	Numărul total de păsări	Nr. total de efective în baza programului	Nr. total de animale în baza programului	Nr estimat al efectivelor care trebuie verificate ^(d)	Numărul efectivelor ^(d) estimate a fi pozitive ^(a)			Cantitatea de ouă estimată a fi eliminată (număr sau kg) ^(d)	
									(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a5)
Anenii Noi	SRL "Acustic tehnologie"	3 MD AN 026	Găini ouătoare	6	165 000	6	165 000	6					
Briceni	SRL "Raipalai Avicola"	3 MD BR 004	Găini ouătoare	2	72 000	2	72 000	2					
Cimișlia	SRL "Intervetcom"	3 MD CM 001	Găini ouătoare	4	180000	4	180000	4					
Comrat	SA "Ev-Cuşlari"	3 MD CO 019	Găini ouătoare	1	60000	1	60000	1					
Dondușeni	SC "Rom-Cris" SRL	3 MD DN 005	Găini ouătoare	4	222000	4	222000	4					
Dondușeni	SRL "Rediagro"	3 MD DN 006	Găini ouătoare	4	180000	4	180000	4					
Edineț	SRL "PB Nord"	3 MD ED 013	Găini ouătoare	2	104000	2	104000	2					
Edineț	SRL Solar Nord	3 MD ED 014	Găini ouătoare	1	35000	1	35000	1					
Fălești	SA "Avicola Nord"	3 MD FL 008	Găini ouătoare	4	128000	4	128000	4					
Ialoveni	SRL "Adalva"	3 MD IL 017	Găini ouătoare	1	20000	1	20000	1					
Ialoveni	SRL "Comimpex-Invest"	3 MD IL 028	Găini ouătoare	1	20000	1	20000	1					
Rîșcani	SA "Avicola"	3 MD RS 003	Găini ouătoare	3	138840	3	138840	3					
Ungheni	SRL "Dant-Agro"	3 MD UN 015	Găini ouătoare	4	180000	4	180000	4					
Taraclia	SRL "Aviton Agro"	3 MD TR 016	Găini ouătoare	4	140000	4	140000	4					
Vulcănești	SRL "Speranta"	3 MD VL 012	Găini ouătoare	6	200000	6	200000	6					
Chișinău	SRL "Pasarea Argintie"	3 MD C 002	Găini ouătoare	3	180000	3	180000	3					
				50	2024840	50	2024840	50					

(a) Pentru salmonella zoonotică indicați serotipurile cuprinse în programele de control: (a1) pentru Salmonella Enteritidis, (a2) pentru Salmonella Typhimurium, (a3) pentru alte serotipuri – specificați dacă e cazul, (a4) pentru Salmonella Enteritidis sau Salmonella Typhimurium.

(b) De exemplu, efectivele de reproducție (creșterea, efectivele adulte), efectivele de producție, efectivele de găini ouătoare, etc. Efective în mod egal cu turme sau în mod corespunzător.

(c) Numărul total de efective existente în regiune incluzând efective eligibile și noneligibile pentru program.

(d) Verificați mijloacele pentru efectuarea unui test la nivel de efectiv conform programului pentru prezența Salmonellei. La această coloană un efectiv nu trebuie numărat de două ori chiar dacă s-a verificat de mai multe ori.

[Введите текст]

7.2 Obiective privind vaccinarea efectivelor de găini ouătoare – nu se aplică

Țara Republica Moldova

Boala Salmonella zoonotica

Specia Gallus gallus

Anul 2019

Perioada de referință 1.01.2019– 31.12.2021

Regiunea	Numărul total de efective în cadrul programului de vaccinare	Numărul total de animale în cadrul programului de vaccinare	Obiective privind programul de vaccinare			
			Nr de efective în programul de vaccinare			
Toate regiunile	-	-	-	-	-	-
Total	-	-	-	-	-	-

Vaccinarea nu este obligatorie și costurile privind achiziționarea dozelor de vaccin și a vaccinării sunt suportate de operatorii cu activitate în domeniu.

[Введите текст]

8. Analiza detaliată a costului programului ¹

Costurile menționate mai jos sunt estimate pentru o perioadă de un an (1 ianuarie 2019 – 31 decembrie 2019)

Costuri referitoare la	Specificare	Număr de unități	Cost unitar în, lei	Suma totală în, lei
1. Testare				
1.1. Costul analizei	Test: Examen bacteriologic pozitiv pentru detectarea Salmonellei spp.	150	50	7500
	Test: Examen bacteriologic negativ pentru detectarea Salmonellei spp.	150	50	7500
	Test : Serotipizarea Salmonellei spp.	150	50	7500
	Test: detectarea agenților anti-microbieni sau efectului de inhibare a proliferării bacteriene în țesuturi provenite de la păsări din efectivele testate pentru Salmonella cu metoda HPLC	150	275	41250
1.2. Costul prelevării	Containere sterile de unică folosință pentru prelevarea materiilor fecale	450	3	1350
	Pereche de mănuși de unică folosință	150	7	1050
	Probe de pe încălțăminte de unică folosință	150	1	150
1.3. Alte costuri	Halate de protecție	150	13	1950
2. Vaccinare				
3. Sacrificarea și eliminarea				
4. Curățarea și dezinfecția				
	Test: Test bacteriologic privind verificarea eficienței dezinfectării adăposturilor de păsări domestice după depopulare dintr-un efectiv testat pozitiv cu Salmonella	150	70	10500
5. Salarizarea (personal contractat doar pentru program)				
6. Consumabile și echipament specific				
7. Alte costuri				
TOTAL				78750,00

**Anexă nr. 2
la Ordinul nr. 281
din 04.07.2019**

**Programul Național de Control al Salmonelei la puii de carne
(Gallus gallus) pentru anii 2019 – 2021**

1. Descrierea situației epidemiologice a bolii.

Salmonella spp. a fost recunoscută ca un important factor patogen zoonotic timp de mai mulți ani.

Salmonellele sunt bacterii intestinale care pot fi transmise de către toate animalele, inclusiv de oameni. Există aproximativ 2500 de serotipuri diferite de Salmonella. În prezent, numai aproximativ 200 de serotipuri de Salmonella sunt asociate cu infecții provocate de alimente la om. Astfel, Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium sunt cauza majorității cazurilor de salmoneloză și au fost cei mai comuni factori patogeni implicați în focarele generale de toxi-infecții alimentare.

Unele serotipuri de Salmonella pot provoca îmbolnăviri clinice grave la păsările de curte (S. Gallinarum, Pullorum, Arizonae, dar cele mai multe specii de Salmonella nu produc, în mod normal, îmbolnăviri clinice la păsările de curte.)

Salmonella poate fi transmisă atât pe cale verticală, cât și orizontală prin contaminarea din mediul înconjurător a păsărilor. Transmiterea pe verticală la efectivele de reproducere și la efectivele comerciale a fost observată pentru două dintre cele mai semnificative serotipuri, Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium. O reducere semnificativă a acestor două serotipuri a fost obținută de către unele țări prin respectarea biosecurității, supravegherea eficientă și aplicarea vaccinării.

Transmiterea pe orizontală, adică introducerea infecției prin furajele contaminate, contaminarea hanelor de păsări, mișcările personalului și echipamentul contaminat, reprezintă calea cheie pentru infecție.

Programele de control obligatorii pentru salmoneloză, puse în aplicare treptat începând cu anul 2013 în Republica Moldova, au dus la o îmbunătățire radicală a situației în cazul păsărilor domestice. Numărul de cazuri de infectare umană raportate în Republica Moldova de asemenea a scăzut. Tendința descrescătoare observată în Republica Moldova pentru infectarea umană, între 2013 și 2017, a fost semnificativă statistic. Reducerea prevalenței serotipurilor de salmonelă relevante pentru sănătatea publică s-a realizat prin aplicarea eficace și coordonată a programului național de control al salmonelei (programele de monitorizare de rutină, atât de către fermieri, cât și de către autoritățile competente) la populațiile de păsări domestice, cu vizarea serotipurilor cel mai adesea responsabile pentru infecțiile umane.

Eforturile Moldovei de a controla Salmonella au avut succes în atingerea obiectivului lor; reducerea salmonelozei umane. Aceste eforturi ilustrează faptul că, printr-un program concentrat și integrat, salmonella poate fi redusă.

Programul Național de Control pentru Salmonella la puii de carne se va desfășura în toate exploatațiile efectivelor de pui de carne care constau din cel puțin 5000 de pasări Gallus gallus. Exploatațiile de pui de carne care au între 500 și 5000 de pasări nu vor fi supuse testării oficiale, ci vor efectua teste la inițiativa operatorilor (autocontrol) în termen de 3 săptămâni înainte de depopulare și sacrificare.

Rezultatele serotipizării Salmonellei în secția Bacteriologie pe teritoriul Republicii Moldova la puii de carne (Gallus gallus) în perioada anilor 2012-2018

<i>Anul 2012</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Pui de carne</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2013</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Pui de carne</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2014</i>		
	<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Pui de carne</i>	
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-

Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

Anul 2015		
	Republica Moldova	
	Pui de carne	
Serotipuri	Control oficial	Autocontrol
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

Anul 2016		
	Republica Moldova	
	Pui de carne	
Serotipuri	Control oficial	Autocontrol
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	-	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	-
Total 2:	-	-

Anul 2017		
	Republica Moldova	
	Pui de carne	
Serotipuri	Control oficial	Autocontrol
Salmonella enteritidis	-	-
Salmonella typhimurium	1	-
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	2	-
Total 1:	3	-
Total 2:	-	-

<i>Anul 2018</i>		
<i>Republica Moldova</i>		
<i>Pui de carne</i>		
<i>Serotipuri</i>	<i>Control oficial</i>	<i>Autocontrol</i>
Salmonella enteritidis	-	3
Salmonella typhimurium	-	1
Salmonella gallinarum (pullorum)	-	-
Netipizate:	-	-
Total 1:	-	4
Total 2:	-	-

Programul Național de Control al Salmonellei a fost elaborat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelilor în efectivele de animale.

Programul Național de Control al Salmonellei pentru efectivele de pui de carne intră în vigoare din **1 ianuarie 2019**.

2. Analiza cheltuielilor estimate și estimarea beneficiilor anticipate ale programului:

2.1. Costurile programului.

Costurile financiare detaliate privind programul Național de Control al Salmonellei la puii de carne sunt stabilite la pct. 7 și 8 al programului menționat.

2.2. Beneficiile programului.

Obiectivul general al Programului Național de Control al Salmonellei este de a controla apariția Salmonellei în sectorul pasărilor de curte și de a o menține la un nivel foarte scăzut, prin aceasta protejând oamenii de toxiiinfecții cu salmonella. Se cunoaște că păsările domestice adesea sunt purtătoare de infecții latente cu Salmonella, ceea ce poate provoca un risc serios cu privire la sănătatea umană.

Beneficiile anticipate ale acestui program care are drept scop reducerea prevalenței Salmonellei sunt minimizarea problemelor privind sănătatea umană și o reducere a suferinței, mortalității și costurilor serviciilor de sănătate.

3. Durata prevăzută de program și obiectivele ce trebuie să fie atinse la încheierea programului.

Programul Național de Control al Salmonellei la puii de carne intră în vigoare din **1 ianuarie 2019**, și va fi implementat pe parcursul a trei ani consecutivi, respectiv până la finele anului 2021.

Obiectivul principal al programului este de a reduce sau menține o prevalență scăzută a Salmonellei la puii de carne (*Gallus gallus*) din exploatații, destinați consumului uman în Republica Moldova, cel puțin până la limitele stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelilor în efectivele de animale, la valori mai mici sau egale cu unu la sută, până în data de

31 decembrie 2021, procentul maxim pentru efectivele de pui de carne pozitive cu Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium.

4. Autoritatea veterinară competentă, abilitată să supravegheze și să pună în aplicare programul.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) este responsabilă pentru elaborarea Programului Național de Control în baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelelor în efectivele de animale.

Structurile responsabile pentru implementarea Programului Național de Control al Salmelei la puii de carne sunt:

- **Direcția Sănătatea și Bunăstarea Animalelor** responsabilă de implementarea la nivel național a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelelor în efectivele de animale; și de igiena furajelor la nivel central;

- Subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor sunt responsabile pentru implementarea prevederilor Legii nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;

- **Direcția sanitar-veterinară, siguranța și calitatea produselor alimentare de origine animală** este responsabilă de protecția sănătății publice și respectării cerințelor la sacrificarea efectivelor de pui de carne, prin aplicarea proporționată a legislației în unitățile de procesare a cărnii;

- **CRDV (Centru Republican Diagnostic Veterinar)** este laboratorul național de referință privind sănătatea animalelor în structura căruia este inclus Laboratorul Național de Referință (LNR) pentru Salmonella la animalele vii;

- **Subdiviziunile teritoriale pentru Siguranța Alimentelor (STSA)** în număr de 23 sunt responsabile la nivel teritorial de îndeplinirea PNC.

4.1. Responsabilitățile și sarcinile ANSA.

- elaborează planul de control al bolii;
- evaluează, coordonează și implementează Programul Național de Control, propune și actualizează acest program dacă este necesar;
- adaptează planul de măsuri pe baza situației bolilor în Republica Moldova;
- instruește specialiștii din STSA și operatorii din sectorul creșterii puilor de carne.

4.2. Responsabilitățile și sarcinile STSA.

coordonează PNC la nivel teritorial;

- prelevează probe în cadrul controlului oficial;
- efectuează controalele în unitățile de pui de carne;
- instruește specialiștii din exploatațiile de pui de carne.

4.3. Responsabilitățile și sarcinile CRDV.

- colaborează cu laboratorul internațional de referință în domeniul competenței acestora;

- coordonează corespunzător activitățile laboratoarelor responsabile pentru analiza probelor în special, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 264 din 12.04.2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici;
- acordă asistență științifică și tehnică Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în domeniul lor de competență;
- caracterizează izolatele de agenți patogeni, tipizarea genetică a acestor agenți;
- păstrează în condiții de maximă securitate, izolatele;
- furnizează Laboratoarelor Naționale de Referință din alte state, cu acordul ANSA a tuturor informațiilor necesare;
- instruește specialiști din STSA și din laboratoarele private.
- participă la elaborarea programului de monitorizare și control pentru Salmonella și a rezistenței anti-microbiene conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 și la analiza și testarea Salmonellei;
- informează, (când este cazul) laboratorul internațional de referință cu privire la aspectele referitoare la tulpinile de vaccin împotriva Salmonellei și a altor metode specifice de control;
- monitorizează evoluția epidemiologică a salmonelozelor în Republica Moldova.

5. Descrierea și delimitarea zonelor geografice și administrative în care programul urmează să fie aplicat.

Programul Național de Control va fi implementat în Republica Moldova, pe tot teritoriul țării, și la toate efectivele de pui de carne care constau din cel puțin 5000 de pasări Gallus gallus. Exploatațiile de pui de carne care au între 500 și 5000 de pasări nu vor fi supuse testării oficiale, ci vor efectua teste la inițiativa operatorilor (control propriu - autocontrol) în termen de 3 săptămâni înainte de depopulare și sacrificare.

În Republica Moldova sunt 23 Subdiviziuni teritoriale pentru Siguranța Alimentelor, în raza de acțiune a cărora sunt amplasate unitățile de creștere a puilor de carne.

Numărul de exploatații și efective în sectorul de pui de carne

	Raionul	Tipul de efective	Numărul total de efective	Numărul total de păsări	Numărul total de exploatații
1	Anenii Noi	Pui broiler	82	2 049 000	8
2	Basarabeasca	Pui broiler	4	56 000	1
3	Briceni	Pui broiler	0	0	0
4	Cahul	Pui broiler	0	0	0
5	Cantemir	Pui broiler	0	0	0
6	Călărași	Pui broiler	6	56 000	1
7	Căușeni	Pui broiler	0	0	0

8	Cimișlia	Pui broiler	12	216 000	1
9	Criuleni	Pui broiler	13	450 000	2
10	Dondușeni	Pui broiler	3	180 000	1
11	Drochia	Pui broiler	0	0	0
12	Dubăsari	Pui broiler	0	0	0
13	Edineț	Pui broiler	1	7200	1
14	Fălești	Pui broiler	4	64 000	1
15	Florești	Pui broiler	6	143 000	1
16	Glodeni	Pui broiler	0	0	0
17	Hâncești	Pui broiler	0	0	0
18	Ialoveni	Pui broiler	0	0	0
19	Leova	Pui broiler	0	0	0
20	Nisporeni	Pui broiler	0	0	0
21	Ocnia	Pui broiler	0	0	0
22	Orhei	Pui broiler	9	180 000	2
23	Rezina	Pui broiler	0	0	0
24	Râșcani	Pui broiler	0	0	0
25	Sângerei	Pui broiler	0	0	0
26	Soroca	Pui broiler	0	0	0
27	Strășeni	Pui broiler	8	140 000	2
28	Șoldănești	Pui broiler	0	0	0
29	Ștefan Vodă	Pui broiler	4	60 000	1
30	Taraclia	Pui broiler	0	0	0
31	Telenești	Pui broiler	7	180 000	2
32	Ungheni	Pui broiler	5	54 000	3
33	Comrat	Pui broiler	0	0	0
34	C-Lunga	Pui broiler	0	0	0
35	Vulcănești	Pui broiler	0	0	0
36	mun.Chișinău	Pui broiler	4	56 000	1
37	mun.Bălți	Pui broiler	0	0	0
Total			168	3 891 000	28

În total sunt autorizate de către STSA pe teritoriul Republicii Moldova 28 exploatații de creștere a puilor de carne cu capacitate mai mare de 5000 de păsări respectiv cu **168** de efective.

6. Măsuri implementate în baza programului.

6.1. Măsurile și termenii legali privind înregistrarea exploatațiilor.

Toate exploatațiile comerciale de păsări domestice din Republica Moldova sunt autorizate de către subdiviziunea teritorială pentru siguranța alimentelor în conformitate cu prevederile art. 18 din Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară. Exploatațiile de păsări domestice sunt autorizate sanitar-veterinar cu scopul de a putea funcționa.

Cadrul legal privind efectuarea activității comerciale cu păsări și produse derivate de la acestea este descrisă în Hotărârea Guvernului nr. 357 din 01.06.2012 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind comercializarea și importul păsărilor domestice și ouălor pentru incubație.

Cu scopul de a fi aprobate sanitar-veterinar, exploatațiile de păsări domestice vor respecta, în conformitate cu legislația în vigoare, următoarele condiții:

- facilități și operare corespunzătoare;
- aplicarea „Programului acțiunilor strategice de supraveghere, prevenire și control al bolilor la animale, al celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului” aprobat prin Ordinul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- cel puțin o vizită de inspecție pe an de către medicul veterinar oficial;
- controale suplimentare pentru a verifica conformitatea unității cu măsurile de igienă și operaționale ale acestora.

Fiecare exploatație de păsări domestice primește un cod unic al exploatației.

6.2. Măsurile și legislația aplicată în ceea ce privește identificarea animalelor: Nu este cazul.

6.3. Măsurile și legislația aplicabilă în ceea ce privește notificarea bolii.

Ordin MAIA Nr. 34 din 27.02.2006 cu privire la aprobarea Normei sanitare veterinare privind anunțarea, declararea și notificarea unor boli transmisibile ale animalelor.

Ordinul ANSA nr.51 din 04.03.2015 cu privire la aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind notificarea internă și declararea oficială a unor boli transmisibile ale animalelor.

6.4. Măsuri de Biosecuritate.

Biosecuritatea reprezintă totalitatea normelor, tehnicilor și măsurilor organizatorice de prevenire și de combatere a bolilor sau organismelor ce cauzează boli în cadrul fermelor de păsări domestice. Succesul în controlul bolilor infecțioase îl reprezintă întreruperea ciclului de infecție și de transmitere, ceea ce este rezultatul combinat al măsurilor de biosecuritate, al vaccinărilor și al programelor de dezinfecție ce se aplică în unitățile de creștere a păsărilor.

Măsuri de Biosecuritate în exploatații:

- Statusul de sănătate al păsărilor domestice;
- Împrejmuirea exploatației
- Amenajarea fermei

- Bariera de dezinfectie
- Controlul circulației oamenilor
- Igiena transportului
- Igiena furajelor
- Igiena apei
- Managementul rozătoarelor și a faunei sălbatice
- Curățarea și dezinfectarea clădirilor
- Managementul personalului
- Gestionarea gunoiului de grajd
- Înregistrarea tuturor evenimentelor și operațiunilor

6.5. Măsurile și legislația aplicabilă în ceea ce privește măsurile în cazul unui rezultat pozitiv.

În cazul suspiciunii sau confirmării Salmonellei Enteritidis sau Salmonellei Typhimurium, LNR va notifica imediat ANSA și STSA.

În cazul suspiciunii infecției, STSA și autoritățile competente vor:

- interzice mișcarea puilor de carne;
- vor preleva probe suplimentare pentru confirmarea infecției.

Când se confirmă prezența Salmonellei Enteritidis sau a Salmonellei Typhimurium într-un efectiv de pui de carne:

1. Carnea proaspătă de pui se poate comercializa pe piață, doar în cazul în care, în 25 grame de carne de pui, Salmonella nu este prezentă.
2. Cerința stabilită la punctul 1 nu se aplică la carnea proaspătă destinată tratării termice sau altei tratări pentru a elimina Salmonella, în conformitate cu legislația națională privind igiena alimentelor.

Atunci când un efectiv de pui de carne Gallus gallus este suspectat de infecție cu Salmonella Enteritidis sau Salmonella Typhimurium, întregul efectiv va fi investigat. Efectivul este suspectat de infecție, atunci când S. Enteritidis sau S. Typhimuriumis este izolată din probe de fecale, din probe luate de pe încălțăminte de protecție, efectuate prin autocontrol sau conform controlului oficial de către STSA sau conform solicitărilor STSA.

STSA va notifica operatorul, despre necesitatea curățării și dezinfectării unității din care a provenit efectivul.

După această operațiune, operatorul trebuie să preleveze probe din mai multe locuri ale unității și să le trimită la CRDV, pentru a fi testate la Salmonella, în scopul verificării eficienței decontaminării. În cazurile în care S. Enteritidis sau S. Typhimurium au fost izolate în hale și după decontaminare, acestea sunt verificate de către STSA.

Dacă rezultatele în urma monitorizării operațiunii de post-curățare și dezinfectare împotriva Salmonellei sunt pozitive pentru S. Enteritidis sau S. Typhimurium, se vor monitoriza următoarele efective, sub supravegherea STSA.

Dacă Salmonella este izolată în efectivul următor, exploatarea se va plasa sub control oficial; repopularea se va permite, doar dacă probele prelevate după curățare și dezinfectare sunt negative.

Operatorii de la efectivele pozitive vor fi contactați de STSA pentru a primi expertiza privind procedeul de a reduce sau de a elimina Salmonella.

Expertiza poate include recomandări privind managementul, curățarea și dezinfectarea, controlul dăunătorilor, măsurile de Biosecuritate, monitorizarea și posibilitatea aplicării altor mijloace în controlul Salmonellei.

Conform Programului acțiunilor strategice de supraveghere, prevenire și control al bolilor la animale, al celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului aprobat anual prin Ordinul ANSA, furajele pentru nutriția păsărilor trebuie controlate, pentru a evita contaminarea acestora cu Salmonella spp.

Examinarea pentru reziduuri este efectuată în conformitate cu planul anual de examinare al reziduurilor la animalele vii și produsele de origine animală.

Animalele din efectivele infectate aparținând exploatațiilor comerciale trebuie păstrate izolate și condițiile speciale se aplică pentru îndepărtarea acestor animale. Nici o pasăre nu poate părăsi exploatația în cauză dacă STSA nu a autorizat sacrificarea sau/și distrugerea, supraveghind sacrificarea într-un abator autorizat. Toate păsările din exploatație trebuie sacrificate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 435 din 28.05.2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală pentru a reduce cât mai mult posibil riscul răspândirii salmonellei.

6.6. Măsuri și legislație aplicabilă în ceea ce privește controlul (testarea, vaccinarea) bolii.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 în Republica Moldova este interzisă utilizarea agenților antimicrobieni pentru controlul Salmonellei.

PNC definește un efectiv ca fiind un singur grup sau grupuri multiple de găini care împart aceeași unitate de producție (utilizarea aceluiași spațiu aerian sau zone libere). Atunci când sistemele de adăpostire nu sunt tipice, situația poate fi evaluată pe bază de caz. Grupurile multiple de pui de carne pot fi tratate ca un singur efectiv.

Toate efectivele de pui de carne vor fi incluse în Programul Național de Control.

Operatorilor li se va solicita să implementeze programul de prelevare din Hotărârea Guvernului nr. 398 din 11.06.2012 (prelevarea pentru autocontrol).

Se vor preleva probe de pe două perechi de huse pentru încălțăminte de către operator în termen de 3 săptămâni înainte de sacrificarea păsărilor.

Probele se vor preleva în timp util pentru ca rezultatele de laborator să fie cunoscute înainte ca păsările să fie transportate la abator. Este important de știut statusul efectivelor de pasări la Salmonella înainte de sacrificarea acestora.

Probele vor fi trimise la CRDV.

La prelevarea probelor oficiale și a celor de autocontrol se va completa cererea de analiză din **Anexa nr. 2 și Formularul nr. 6 la Anexa 2 la Regulamentul privind metodologia de prelevare, ambalare, identificare și transportare a probelor destinate examenelor de laborator din domeniul sănătății și bunăstării animalelor.**

Anual se vor selecta cel puțin 10% din exploatații cu mai mult de 5000 de pasări și se vor preleva probe oficiale de la cel puțin un efectiv din exploatație de către un reprezentant al Subdiviziunii supraveghere sanitar-veterinară al STSA. Se va acorda atenție efectivelor în care s-au găsit păsări infectate cu Salmonella în probele prelevate de operatori.

Se va acorda atenție deosebită exploatațiilor în care *S. Enteritidis* sau *S. Typhimurium* au fost izolate din probele prelevate.

La prelevarea unei probe oficiale, aceasta poate înlocui proba necesară a fi prelevată de către operator.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 398 din 11.06.2012, operatorul unei exploatații de pui de carne poate solicita Autorității competente o derogare de la prelevarea de probe a tuturor efectivelor din exploatație. STSA va evalua solicitarea de derogare, conform criteriilor:

- (i) când se utilizează un sistem de lotizare;
- (ii) același management se aplică tuturor efectivelor;
- (iii) alimentarea cu furaje și apă este comună tuturor efectivelor;
- (iv) în decursul unui an și cel puțin din șase efective, probele s-au prelevat și testat pentru *Salmonella* spp, conform planului de monitorizare standard în toate efectivele din exploatație.

- (v) STSA a prelevat probe de la toate efectivele, din cel puțin un efectiv; nu s-a constatat SE sau ST în nici o probă din această perioadă de testare îmbunătățită.

STSA poate aproba această derogare.

Cel puțin două perechi de huse pentru cizme trebuie să fie luate în vederea eșantionării.

Husele pentru cizme sunt puse pe cizme și eșantionul este prelevat mergând prin adăpost.

Husele dintr-un efectiv de pui de carne pot fi regrupate într-un singur eșantion.

Înainte de a utiliza husele pentru cizme, suprafața acestora trebuie umezită prin:

- a) aplicarea unor diluanți cu recuperare maximă (MRD: 0.8% clorură de sodiu, 0.1% peptonă în apă deionizată sterilă); ,
- b) aplicarea de apă sterilă;
- c) aplicarea oricăror alți diluanți aprobați de laboratorul național de referință;

sau

- d) introducerea în autoclave într-un recipient împreună cu diluanții.

Umezirea huselor pentru cizme se face prin turnarea lichidului în interiorul acestora înainte de încălzire sau agitare acestora într-un recipient cu diluant.

Toate secțiunile adăpostului trebuie să fie reprezentate în eșantion în mod proporțional.

Fiecare pereche de huse trebuie să acopere aproximativ 50% din suprafața adăpostului.

La sfârșitul eșantionării, husele pentru cizme se scot cu grijă de pe cizme, astfel încât materialul aderent să nu se desprindă.

Husa pentru cizme poate fi întoarsă pe dos pentru a reține materiile în interior, apoi se așează, într-un sac sau alt recipient și sunt etichetate.

În funcție de condițiile de biosecuritate, distribuția și dimensiunea efectivului, numărul minim de eșantioane trebuie mărit pentru a asigura reprezentativitatea eșantionării într-o evaluare de la caz la caz a parametrilor epidemiologici.

În cazul imposibilității folosirii perechii de huse pentru cizme, aceasta se înlocuiește cu un eșantion de praf de 100 g colectat din mai multe locuri din tot adăpostul de pe suprafețele pe care praful este așezat în mod vizibil, indicând acestea în Protocolul de prelevare a probelor.

Ca alternativă, unul sau mai multe tampoane umede din material textil, formând o suprafață combinată de cel puțin 900 cm², se utilizează pentru a colecta praful de pe mai multe suprafețe din tot adăpostul, cu condiția ca fiecare tampon să fie bine acoperit cu praf pe ambele părți.

În cazul în care:

a) efectivele de pui de carne sunt crescuți în sistem extensiv eșantioanele se prelevează doar în interiorul adăpostului;

b) accesul la adăposturi nu este posibil din cauza spațiului limitat sau efectivele sunt alcătuite din mai puțin de 100 pui de carne și nu este posibil să se utilizeze huse pentru cizme, ele pot fi înlocuite cu tampoane din material textil de același tip cu cele utilizate pentru prelevarea de praf cu mâna, acestea fiind aplicate pe suprafețe contaminate cu materii fecale proaspete, sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, pot fi înlocuite cu alte tehnici de eșantionare pentru fecale adecvate scopului urmărit.

Prin verificarea documentelor ce țin de utilizarea medicamentelor și/sau, după caz, efectuarea testelor suplimentare autoritatea competentă se asigură că rezultatele nu sunt modificate de prezența de antimicrobieni sau alte substanțe care inhibă dezvoltarea bacteriilor.

În cazul în care nu e depistată prezența Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium, însă sunt depistate substanțe antimicrobiene sau cu efecte de inhibare a proliferării bacteriene, efectivul se consideră infectat.

Eșantioanele sunt trimise prin poșta expresă sau curier la laboratorul teritorial sau național de referință, în termen de cel mult 24 de ore de la prelevare.

Se admite transportarea probelor la o temperatură ambiantă, cu condiția ca temperatura să nu fie excesivă (peste 25°C) și acestea să nu fie expuse la lumina solară.

În laboratoare, probele se păstrează refrigerate până în momentul examinării, care va fi începută în termen de 48 de ore după primire și nu mai târziu de patru zile de la data prelevării.

Eșantioanele de praf trebuie să fie analizate separat.

În cazul rezultatelor negative consecutive a probelor testate de la același agent economic și lipsei suspiciunilor privind infectarea efectivelor de pui de carne supuse testării se admite gruparea eșantioanelor și perechii de huse pentru cizme în vederea analizei, informând despre aceasta autoritatea competentă.

Cele două perechi de huse pentru cizme se despachetează cu grijă, ca să nu se desprindă materiile fecale aderente, se grupează și se pun în 225 ml de apă peptonată tamponată, încălzită în prealabil la temperatura mediului sau se adaugă 225 ml de diluant în mod direct celor două perechi de huse pentru cizme în recipientul lor, astfel cum a fost primit de laborator.

Husele pentru cizme sunt scufundate complet în apă peptonată tamponată, pentru a adăuga suficient lichid liber în jurul eșantionului pentru migrarea salmonellei din probă și, după caz, se adaugă mai multă apă peptonată tamponată.

Pentru detectarea *Salmonella* spp., se utilizează, metoda pentru salmonelă specificată în SM CEN ISO/TS 6579-2 "Microbiologia produselor alimentare și furajelor. Metoda orizontală pentru detectarea, numărarea și tipizarea serologică a bacteriilor de genul *Salmonella*. Partea 2: Metoda de numărare miniaturizată a numărului cel mai probabil".

În cazul recurgerii la standardele internaționale pentru pregătirea materiilor fecale în scopul detectării salmonellei, acestea înlocuiesc dispozițiile privind pregătirea eșantioanelor, specificate în Norma sanitar – veterinară.

Cel puțin un izolat din fiecare eșantion prelevat de autoritățile competente trebuie serotipizat, în conformitate cu clasificarea Kaufmann-White.

Operatorii din sectorul alimentar trebuie să se asigure că, pentru toate izolatele, este exclus cel puțin faptul că acestea nu aparțin serotipurilor de *Salmonella* Enteritidis și de *Salmonella* Typhimurium.

Pentru probele prelevate la inițiativa operatorului din industria alimentară, metodele de pregătire a eșantioanelor, de depistare și serotipizare, metodele de analiză pot fi înlocuite cu alte metode alternative relevante, validate în planul internațional și național.

Laboratorul național de referință va asigura depozitarea și va garanta integritatea a cel puțin unei tulpini izolate de serotipuri de salmonela pe adăpost și pe an din probele prelevate de către autoritatea competentă, și după caz, de operatorul din sectorul alimentar, pentru o perioadă de minimum doi ani de la data analizei, în vederea unei lizotipii sau antibiografe, conform metodelor uzuale de colectare de culturi.

Utilizarea vaccinurilor

Vaccinurile vii împotriva salmonellei nu se pot utiliza, în cadrul programelor naționale de control, dacă fabricantul nu furnizează o metodă corespunzătoare care să permită diferențierea bacteriologică a tulpinilor de salmonela de tip sălbatic de tulpinile vaccinale.

Vaccinurile împotriva Salmonellei nu sunt utilizate în prezent la puii de carne, această practică se poate schimba în viitor, dacă se creează vaccinuri adecvate.

7. Obiective

7.1. Criteriile de evaluare tehnică și financiară preliminară

Țara Republica Moldova
Boala Salmoneloza zoonotică
Specia Gallus Gallus

Anul 2019

Perioada de referință 01.01.2019- 31.12.2021

Raion	Tipul testului (b)	Populația țintă (c)	Tipul de probă (d)	Obiectiv (e)	Numărul de teste planificate
Toate raioanele	Bacteriologic	pui de carne	Probe de fecale de pe încălțăminte de unică folosință	Supraveghere	168
	Bacteriologic	pui de carne	Probe de fecale de pe încălțăminte de unică folosință	Confirmare	0
Total	-	-	-	-	168

- (a) Boala și speciile dacă este cazul
- (b) Descrierea testului
- (c) Specificarea speciilor țintă și a categoriilor de animale țintă
- (d) Descrierea probelor de fecale
- (e) Descrierea obiectivului (calificarea, supravegherea, confirmarea cazurilor suspectate, monitorizarea campaniilor, seroconversiei, controlului privind vaccinurile șterse, testarea vaccinului , controlul vaccinării)

7.2. Datele referitoare la testarea efectivelor de pui de carne

Țara Republica Moldova
Boala Salmonella zoonotică
Specia Gallus gallus

Anul 2019

Perioada de referință 1.01.2019 – 31.12.2021

Raioane	Tipul de efective ^(b)	Numărul total de efective ^(c)	Numărul total de animale	Nr. total de efective în baza programului	Nr. total de animale în baza programului	Nr estimat al efectivelor care trebuie verificate ^(d)	Numărul efectivelor ^(d) estimate a fi pozitive ^(a)			Numărul efectivelor estimate a fi depopulate		Nr total de animale estimate a fi sacrificate sau eliminate ^(f)	
							(a1)	(a2)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Toate raioane	Pui broiler	168	3891000	168	3891000	168							

(a) Pentru salmonella zoonotică indicați serotipurile cuprinse în programele de control: (a1) pentru Salmonella Enteritidis, (a2) pentru Salmonella Typhimurium, (a3) pentru alte serotipuri – specificați dacă este cazul, (a4) pentru Salmonella Enteritidis sau Salmonella Typhimurium.

(b) De exemplu, efectivele de reproducție (creșterea, efectivele adulte), efectivele de producție, efectivele de găini ouătoare, etc. Efective în mod egal cu turme sau în mod corespunzător.

(c) Numărul total de efective existente în regiune incluzând efective eligibile și noneligibile pentru program.

(d) Verificați mijloacele pentru efectuarea unui test la nivel de efectiv conform programului pentru prezența Salmonellei. La această coloană un efectiv nu trebuie numărat de două ori chiar dacă s-a verificat de mai multe ori.

(e) Dacă, un efectiv a fost verificat, în conformitate cu nota de subsol (d), de mai multe ori, o probă pozitivă trebuie luată în considerare doar o dată.

1.1. Obiective privind vaccinarea efectivelor de pui de carne – nu se aplică

Țara Republica Moldova

Boala Salmonella zoonotică

Specia Gallus gallus

Anul 2019

Perioada de referință 1.01.2019 – 31.12.2021

Regiunea	Numărul total de efective în cadrul programului de vaccinare	Numărul total de animale în cadrul programului de vaccinare	Obiective privind programul de vaccinare			
			Nr de efective în programul de vaccinare			
Toate raioanele	-	-	-	-	-	-
Total	-	-	-	-	-	-

Vaccinarea nu este obligatorie și costurile privind achiziționarea dozelor de vaccin și a vaccinării sunt suportate de operatorii cu activitate în domeniu.

1. Analiza detaliata a costului programului ¹

Costurile menționate mai jos sunt estimate pentru o perioadă de un an

(1 ianuarie 2019 – 31 decembrie 2019)

Costuri referitoare la	Specificare	Număr de unități	Cost unitar în, lei	Suma totală în, lei
1. Testare				
1.1. Costul analizei	Test: Examen bacteriologic pozitiv pentru detectarea Salmonellei spp.	168	50	8400
	Test: Examen bacteriologic negativ pentru detectarea Salmonellei spp.	168	50	8400
	Test : Serotipizarea Salmonellei spp.	168	50	8400
	Test: detectarea agenților antimicrobieni sau efectului de inhibare a proliferării bacteriene în țesuturi provenite de la păsări din efectivele testate pentru Salmonella cu metoda HPLC	168	275	46200
1.2. Costul prelevării	Containere sterile de unică folosință pentru prelevarea materiilor fecale	168	3	504
	Pereche de mănuși de unică folosință	168	7	1176
	Probe de pe încălțăminte de unică folosință	336	1	336
1.3. Alte costuri	Halate de protecție	168	13	2184
2. Vaccinare				
3. Sacrificarea și eliminarea				
4. Curățarea și dezinfecția				
	Test: Test bacteriologic privind verificarea eficienței dezinfectării adăposturilor de păsări domestice după depopulare dintr-un efectiv testat pozitiv cu Salmonella	168	70	11760
5. Salarizarea (personal contractat doar pentru program)				
6. Consumabile și echipament specific				
7. Alte costuri				
TOTAL				87360,00

